

§ 316

Valtuutettu Pia Pakarisen aloite Etelä-Karjalan mallin käyttöönotosta kouluissa tapahtuvien lainvastaisten tekojen käsittelyssä

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupungin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintatapa sekä laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa selkeämmät ja suoraviivaisemmat ohjeet kiusaamiseen puuttumiselle.

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma (KVO 13), jonka puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Etelä-Karjalassa koulujen, poliisin, sosiaali- ja terveystieteiden sekä kuntien edustajista koostuva ryhmä on antanut koko maakuntaan yhteisen ohjeistuksen, jonka mukaisesti lainvastaisiin tekoihin puututaan. Ohjeistuksessa on tapauskohtaisia ohjeita eri kiusaamistilanteisiin. Koulun toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa teon välitön keskeyttäminen ja ilmoitus kaikkien osapuolten huoltajille. Käytännössä Etelä-Karjalan malli tarkoittaa siis sitä, että jos alle 15-vuotias lapsi tekee koulussa lainvastaisen teon, asiasta tehdään rikosilmoitus. Tekijä ohjataan keskusteluryhmään, jossa on tekijän ja uhrin lisäksi mukana keskustelussa molempien huoltajat, poliisi sekä nuorten oikeusedustaja. Toimintamallilla pyritään siihen, että rikoksen tunnusmerkit täyttävät tapaukset käsitellään lainvastaisina tekoina eikä kiusaamisena.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on yksi KVO13-ohjelman toimintatapa, joka on Aseman Lapset ry:n kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyössä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia tullaan vertaamaan Etelä-Karjalan malliin ja toimintaa kehitetään eteenpäin. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisiosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisiosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto. Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Väkivallan ja muun rikollisuuden vähentäminen

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Helsingin Poliisilaitoksen osalta nuorten tekemien rikosten ennaltaehkäisy on vastuutettu hälytys- ja valvontayksikön ennalta estävälle toiminnolle ja jo tapahtuneiden rikosten tai rikollisten tekojen tutkinta rikostorjuntayksikön nuorisoryhmälle. Rikosten ennaltaehkäisemiseksi poliisilaitos tekee päivittäistä yhteistyötä kaupungin koulujen kanssa. Koulut ovat matalalla kynnyksellä yhteydessä ennalta estävään toimintoon päivittäisten ongelmatapausten ratkaisemiseksi. Yhteydenotto on keskitetty yhteen paikkaan saavutettavuuden varmistamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia pitkäaikaisia ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Kiusaamisen vastainen työ Helsingissä

Lausunnonantajien näkemyksen mukaan Helsingissä tehdään päivittäin suunnitelmallista ja tiivistä käytännön yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, järjestöjen, poliisin sekä kaupungin kesken kiusaamisen ja väkivallan vähentämiseksi kouluissa, kaduilla ja sosiaalisessa mediassa. Tavoitteena on, että nuorten rikolliseen oirehdintaan ja kiusaamiseen puututaan jo varhaisessa vaiheessa ja nuorten rikokset tutkitaan tehokkaasti ja viivytyksettä.

Helsingin poliisilaitos pitää lausunnossaan Helsingin yhteistyömallia Etelä-Karjalan mallia laajempänä ja monipuolisempänä. Sen mukaan Helsingin toimintamalli kohdentuu puuttumisen osalta varhaisempaan vaiheeseen. Lisäksi Helsingin mallissa kouluissa tapahtuvien rikosten tutkinta on keskitetty tietylle tutkintaryhmälle muun muassa tarvittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Kaupungin sisäisenä lastensuojelun, perhesosiaalityön sekä perusopetuksen yhteistyönä viimeistellään parhaillaan KVO13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Kaupunginhallitus viittaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausuntoon ja toteaa, että KVO13-ohjelma vastaa monilta osin Etelä-Karjalan toi-

13.10.2021

mintamalla ja käytäntöjä. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hyväksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista kiusaamisen vastaisessa työssä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan sekä Helsingin poliisilaitoksen lausunnot. Vastaus on kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnon mukainen. Sosiaali- ja terveyslautakunta on äänin 7-5, yksi tyhjä, kannattanut kiusaamisen vastaisen KVO13-ohjelman täydentämistä siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteet, jotka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Pia Pakarisen aloite
- 2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto 28.6.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 27.09.2021 § 688

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

27.09.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Jussi Halla-aho: Lisätään perusteluiden kolmanneksi viimeiseksi kappaleeksi seuraava:

"Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä."

Kannattaja: Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Jussi Halla-ahon vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

20.09.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.08.2021 § 171

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen ja 32 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien Etelä-Karjalan mallin hyödyntämistä lainvastaisiin tekoihin puuttumiseksi kouluissa:

"Aloitteessa esitetään, että Helsingin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään – siltä osin kuin se ei vielä sisällä – Etelä-Karjalan toimintamallin kaltainen toimintatapa yhteistyössä nykyisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi esitetään, että asiasta laaditaan yhteis-

työssä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lainvastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä selkeämmät ja suoraviivaisemmat ohjeet sekä yhteiset toimintamallit.

Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyötä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toiminta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongelmaa on pyritty ratkaisemaan kunkin alueen rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kiusaamisongelman ratkaisemiseksi ei ole olemassa yhtä ratkaisua, mikä toimisi kaikkialla.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma KVO13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt. Kouluissa tapahtuviin

pitkittyneisiin ja vakaviin kiusaamis- ja väkivaltatilanteisiin liittyen Ankkurissa tehdään yhteistyötä K-0 (Aseman Lapset) kanssa, mikä on hyväksi havaittu jalkautuva toimintamalli.

Virkaa tekevä Ankkurin sosiaalityöntekijä kirjaa lapsen tietoihin tilannekuvauksen tapahtumien osalta ja tekee tarvittaessa myös lastensuojeluilmoituksen.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisiososiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lastensuojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain (417/2007) 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus valmistelevat parhailaan toimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen yhteistyössä. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista, kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatukseen ja masentuneisuuteen.”

Käsittely

31.08.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Laura Korpinen: Korjataan Kiusaaminen-alaotsikkoa edeltävä kappale kuulumaan seuraavasti: Kiusaamisongelmaa on lähestytty Helsingin lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin. Sosiaali- ja terveystoimiala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyöstä muun muassa lasten ja nuorten, perheiden, poliisin ja koulujen kanssa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Sosiaali- ja terveyslautakunta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä edelleen. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävää kiusaamisen vastaista KVO13-ohjelmaa on syytä täydentää siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen tai sitä vastaava toimintamalli kirjataan osaksi KVO13-ohjelmaa ja kyseisen toimintamallin sisällöt otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kannattaja: jäsen Maaret Castrén

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 5

Pentti Arajärvi, Eva Biaudet, Minna Lindgren, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 7

Samuel Adouchief, Maaret Castrén, Laura Korpinen, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov

Tyhjä: 1

Kati Juva

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 5 (tyhjää 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

13.10.2021

17.08.2021 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Saila Nummikoski, lastensuojelun johtaja, puhelin: 310 43439
saila.nummikoski(a)hel.fi
Mika Porvari, toiminnansuunnittelija, puhelin: 040 3341703
mika.porvari(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 17.08.2021 § 257

HEL 2021-004204 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Pia Pakarisen liitteenä olevasta valtuustoa- loitteesta koskien Etelä-Karjalan mallin hyödyntämistä lainvastaisiin te- koihin puuttumiseksi kouluissa:

Aloitteessa esitetään, että Helsingin kiusaamisen vastaiseen ohjelmaan sisällytetään – siltä osin kuin se ei vielä sisällä – Etelä-Karjalan toimin- tamallin kaltainen toimintatapa yhteistyössä nykyisten yhteistyökump- paneiden kanssa. Lisäksi esitetään, että asiasta laaditaan yhteistyössä poliisin ja muiden viranomaisten kanssa vastaava ohjeistus, jotta lain- vastaiseen toimintaan puuttumiseksi on nykyistä selkeämmät ja suora- viivaisemmat ohjeet sekä yhteiset toimintamallit.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että kasvatuksen ja koulutuk- sen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 vas- taa melko lailla Etelä-Karjalan toimintamallia ja käytäntöjä. Helsingin oma ohjelma on kuitenkin laajempi. Kiusaamisongelmaa on Etelä- Karjalassa lähestytty aika lailla samoista lähtökohdista, ilmiöistä sekä rakenteista käsin kuin Helsingissäkin. Kasvatuksen ja koulutuksen toi- miala tekee suunnitelmallista ja tiivistä yhteistyöstä muun muassa las- ten ja nuorten, perheiden, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen kans- sa kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Kasvatus- ja koulutuslautakun- ta kannattaa yhteistyön ja toimintamallien edelleen kehittämistä ja hy- väksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista.

Kiusaaminen

Koulussa tapahtuva kiusaaminen, väkivalta ja muu lainvastainen toi- minta on ongelma niin Helsingissä kuin muissakin kunnissa ja ongel- maa on pyritty ratkaisemaan kunkin kunnan ja sen sisäisten alueiden

rakenteista, ilmiöistä ja lähtökohdista käsin. Kuten aloitteessa todetaan: yhtä patenttiratkaisua ei ole.

Helsingissä on voimassa suunnitelmallinen ja johdonmukainen kiusaamisen vastainen ohjelma eli KVO 13, minkä puitteissa tehdään laaja-alaista yhteistyötä kaupungin sisäisten sekä ulkoisten sidosryhmien välillä kiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Ohjelmalla pyritään erityisesti tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään kiusaamista, mutta myös puuttumaan ja jälkihoitamaan tilanteita oikealla tavalla.

K-0 -toiminta

K-0 -toiminta on Aseman Lasten kehittämä toimintamalli pitkittyneisiin kiusaamistilanteisiin, joissa koulun omat voimavarat tilanteen selvittämiseen ovat riittämättömät. Tällaisia tapauksia oli Helsingissä keväällä 2021 noin 20 kappaletta. K-0 -työtä tehdään aina yhteistyötä koulun omien toimijoiden kanssa. Mallia on verrattu Etelä-Karjalan malliin, eikä välitöntä muutostarvetta ilmennyt. Seuraamme sekä K-0 -mallin että Etelä-Karjalan mallin kehittymistä ja teemme tarvittavat muutokset. K-0 tekee yhteistyötä Ankkuri-toiminnan kanssa.

Poliisisosiaalityö ja Ankkuri-toimintamalli

Sosiaali- ja terveystoimialalla on toiminut vuodesta 2012 asti moniammatillinen Ankkuri-malli, jossa pyritään puuttumaan nuorten rikolliseen toimintaan ennalta estävästi. Ankkurin sosiaalityö on alusta asti ollut osa poliisisosiaalityön yksikköä, mihin kuuluu myös aloitteessa viitattu lakisääteinen nuorten rikos- ja oikeusedustustoiminto.

Alle 15-vuotiaan lainvastaisesta teosta tehdään rikosilmoitus koulun tai muun toimijan aloitteesta, ja kyseinen tapahtuma käsitellään poliisiasemalla nuoren, huoltajan, poliisin, sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa. Nuorten oikeusedustuksen sosiaalityöntekijä työskentelee 15–17-vuotiaiden nuorten asioissa ja Ankkuri-ryhmän sosiaalityöntekijä kohdistaa työtä enemmän alle 15-vuotiaiden nuorten rikosasioihin. Tämä toimintamalli kattaa koulujen lisäksi muutkin tapahtuma- ja toimintaympäristöt.

Ilmoitusvelvollisuudet lastensuojelulle ja poliisille

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he ovat tehtävässään saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä. Koulun, poliisin tai poliisisosiaalityön tulee tarvittaessa tehdä lastensuojeluilmoitus myös kiusaamistilanteissa. Tällöin lapsen ja perheen sosiaalihuollon tai lasten-

13.10.2021

suojelun tuen tarve arvioidaan ja ryhdytään tarvittaviin yksilöllisiin tukitoimiin.

Lastensuojelulain 25 § velvoittaa laaja-alaisesti eri tahoja ilmoittamaan myös poliisille, mikäli heillä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että lapseen on kohdistunut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa. Koulun tulee siten tehdä ilmoitus poliisille, jos lasta on esimerkiksi kiusaamistarkoituksessa pahoinpidelty.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön ja perusopetuksen yhteistyö

Lastensuojelu ja perhesosiaalityö ja perusopetus viimeistelevät parhailaan KVO 13-ohjelman pohjalta yhteistoimintaohjetta kiusaamisväkivallan ehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Ohjeistuksessa pyritään kuvaamaan konkreettisesti toimijoiden tehtäviä, keinoja ja vastuita kiusaamisasiassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kiusaamisella voi tutkitusti olla vakavia, pitkäaikaisia, ja traumatisoivia vaikutuksia lasten ja nuorten terveyteen, hyvinvointiin ja toimintakykyyn, minkä vuoksi kiusaamisongelmaan tulee puuttua suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja proaktiivisesti. Kiusatuksi joutuneet lapset ja nuoret kärsivät erityyppisistä vertaissuhdeongelmista kuten ystävien vähyys, pelko ystävien menettämisestä, luokkayhteisöön kuulumattomuuden tunne ja luottamuksen puute vertaisiin. Kiusatuksi joutuminen on myös suoraan yhteydessä yleiseen ahdistuneisuuteen, sosiaaliseen ahdistuneisuuteen, huonoon itsetuntoon ja kielteiseen minäkuvaan, yksinäisyyteen, itsetuhoajatuksiin ja masentuneisuuteen.

Käsittely

17.08.2021 Ehdotuksen mukaan

Palautusehdotus:

Pia Kopra: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että Etelä-Karjalan mallin mukainen toimintamalli kirjataan osaksi Kvo13-ohjelmaa ja kyseinen malli otetaan sellaisenaan käyttöön kouluissa ja muissa lasten ja nuorten kanssa toimivissa yhteisöissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiviin yhteisöihin.

Pia Kopran ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

13.10.2021

Pia Kopra jätti päätöksestä eriävän mielipiteen: Koulujen ja turvallisuusongelmiin; kiusaamiseen ja lainvastaisiin tekoihin ei ole kyetty puuttumaan riittävän tehokkaasti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla käytettävä kiusaamisen vastainen ohjelma KVO 13 on jo melko laaja, mutta KVO 13 ohjelmaa on syytä täydentää kirjaamalla Etelä-Karjalan toimintamalli lainvastaisissa teoissa osaksi KVO 13 ohjelmaa ja jalkauttamalla sen käyttö kouluihin ja muihin lasten ja nuorten kanssa toimiin yhteisöihin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen vs. toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Riina Ståhlberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi